

Nº 13/1961.

Å l a n d s l a n d s k a p s s t y r e l -
s e s framställning till Ålands landsting med
förslag till landskapslag om lantbruksundervis-
ning.

Gällande landskapslag om lantbruksundervisning, lagen angående jordbruksundervisningen i landskapet Åland av den 13 juni 1927 (8/27) är numera rätt föråldrad. Redan samma år utfärdades i riket en ny lag om lantbruksundervisningsanstalter (FFS 183/27) jämte verkställighetsförfordningar (FFS 368, 369/27). Förfordningen angående lantmanna- och småbrukarskolor förnyades år 1937 (FFS 194/37).

Det nu utarbetade förslaget bygger dels på rikets gällande författningar i ämnet, dels på de praktiska erfarenheter, som vunnits under skolans verksamhet sedan år 1928 såsom landskapets skola. Den nuvarande organisationsformen och de allmänna principerna för skolans verksamhet ha sålunda i huvuddrag bibehållits.

Direktionen. I riket tillsättes direktionen vid statens skolor sålunda, att lantbruksstyrelsen förordnar en medlem jämte ersättare medan återstående medlemmar och ersättare väljas av vederbörande lantbruks- eller hushållningssällskap. Vid Ålands lantmannaskola har direktionen utsetts i dess helhet av Delegationen för Ålands lantmannagillen. Detta föreslås bibehållet, dock med den ändringen, att valet bör underställas landskapsstyrelsen för fastställelse.

Lärarkåren. Vid skolan skall fortsättningsvis finnas två ordinarie lärartjänster. Den ena av dessa lärare skall förordnas till föreståndare. Likaså skall den ena av de ordinarie lärarna vara förvaltare för skollägenheten. Dessa uppdrag kunna givetvis anförtros samma lärare.

I förslaget har intagits detaljbestämmelser om lärarnas undervisningsskyldighet innefattande av landskapsstyrelsen prövade skäligen fordringar. Då det kan ställa sig svårt att inom ramen för lantmannaskolans undervisningsprogram inrymma fullt antal timmar för de två ordinarie lärarna, föreslås, att lärare i sådant fall kan förordnas att meddela undervisning vid någon annan av landskapets skolor för lantbruk, huslig ekonomi eller hemslöjd (19 §).

Undervisningen. Undervisningsprogrammet har endast helt allmänt omnämnts i lagförslaget med tanke på önskvärdheten att detta städse hållas så aktuellt som möjligt.

Förslaget är utformat så, att en landskapsförordning icke nödvändigtvis behöver komplettera stadgandena. Skulle det likväl visa sig, att detaljbestämmelser ytterligare borde utfärdas och delgivas allmänheten,

-2-

är avsikten att utfärda dem i form av landskapsförordning.

Med hänvisning till det ovan anförda får landskapsstyrelsen vördsamt förelägga Landstinget till antagande nedanstående

L a n d s k a p s l a g
om lantbruksundervisning.

I enlighet med Ålands landstings beslut stadgas:

1 kap.

Allmänna stadganden.

1 §.

Landskapets lantbruksundervisning äger huvudsakligen rum i Ålands lantmannaskola. Lantmannaskolan har till ändamål att hos sina elever väcka intresse för lantushållning samt denna närstående yrkesområden och i hithörande ämnen meddela efter de lokala förhållandena lämpad elementär undervisning.

2 §.

Lantmannaskolan samt till denna anslutna eventuella undervisningslinjer upprätthålles av landskapet, som även för skolan anskaffar behövliga byggnader samt till skollägenhet upplåter ett område av en sådan omfattning, att det ur teknisk och ekonomisk synpunkt kan medgiva en driftsinriktning, vilken effektivt främjar landskapets jordbruk, samt tjäna som demonstrationsobjekt för elever, praktikanter och excursioner.

3 §.

I landskapets budget skall årligen anslås medel för bestridande av de med skolans upprätthållande förenade kostnaderna i huvudsaklig överensstämmelse med de grunder, som gälla för motsvarande läroanstalter i riket.

2 kap.

Om skolans direktion.

4 §.

Det närmaste ansvaret och den direkta övervakningen av skolans verksamhet handhaves av en direktion, som tillsättes för tre år i sänder och består av sex ledamöter. I direktionen inväljes av Delegationen för Ålands Lantmannagillen eller av annan legaliserad sammanslutning för lantmannanäringarnas främjande i landskapet, vilken landskapsstyrelsen godkänt, fem ledamöter jämte tre ersättare. Självskriven ledamot i direktionen är skolans föreståndare, som även fungerar som direktionens sekreterare. Inom november månad det år, under vilket de valda till-

-3-

trätt sin befattning, skall en ledamot och en ersättare och efter ytterligare ett år två ledamöter och en ersättare efter lottning avgå samt efter det tredje året två ledamöter och en ersättare och därefter i tur. I de avgångnas ställe väljes varje år ett motsvarande antal ledamöter och ersättare för en tid av tre år.

Valet av direktion skall underställas landskapsstyrelsen för fastställelse.

5 §.

Direktionen väljer årligen inom sig ordförande och viceordförande.

Avlider medlem i direktionen eller avgår han, innan tiden för hans uppdrag är ute, skall fyllnadsval anställas, och inträder den sålunda valde i direktionen för den tid, som för den avgångne skulle återstått.

Direktionen sammanträder på skolan på ordförandens kallelse till ordinarie sammanträden minst två gånger om året, en gång under vår- och en gång under höstterminen, i händelse skolans verksamhet är sålunda fördelad, samt i övrigt vid behov.

Direktionen är beslutför, då ordföranden eller vid förfall för honom viceordföranden och tre ledamöter äro närvarande. Vid direktionens sammanträden föres protokoll, som undertecknas av ordföranden och sekreteraren.

Skolans ordinarie lärare äro berättigade att närvara vid direktionens sammanträden, men äga icke rösträtt.

6 §.

På direktionen ankommer:

- 1) att efter ansökningstidens utgång till intagning i skolan godkänna eleverna;
- 2) att årligen inom två månader efter kursens avslutning jämte eget utlåtande till landskapsstyrelsen insända av föreståndaren uppgjord årsberättelse över skolans verksamhet;
- 3) att årligen behandla och till landskapsstyrelsen insända av föreståndaren uppgjort förslag till inkomst- och utgiftsstat för skolan, samt av skollägenhetens förvaltare uppgjort förslag till inkomst- och utgiftsstat för skollägenheten;
- 4) att jämte skolans föreståndare övervaka, att skolans egendom behörigen förtecknas och vårdas samt jämte skollägenhetens förvaltare övervaka, att skollägenheten behörigen skötes;
- 5) att till landskapsstyrelsen inkomma med förslag angående den avgift, som av elev bör till skolan erläggas;
- 6) att fördela sådana medel, som eventuellt anvisats till understöd åt eleverna;

7) att tillsammans med lärarkollegiet upptaga till behandling och besluta i frågor angående svårare disciplinsbrott eller annan förseelse, som är av sådan beskaffenhet, att den kan föranleda elevs skiljande från skolan;

8) att så vitt möjligt vårda sig om skolans bästa, i vilket avseende det särskilt ankommer på direktionens ledamöter att genom besök och åhörande av undervisningen skaffa sig kännedom om skolans verksamhet samt, i händelse anledning till anmärkning föreligger, härom göra anmälan vid direktionens sammanträde.

3 kap.

Om skolans föreståndare och lärare.

7 §.

Vid lantmannaskolan skall finnas två fast anställda lärare samt timlärare efter behov.

8 §.

Lantmannaskolans verksamhet ledes och dess angelägenheter skötes av föreståndaren och lärarkollegiet. Till lärarkollegiet höra skolans samtliga lärare.

Till föreståndare utnämner landskapsstyrelsen en av de fast anställda lärarna tillsvidare efter att ha hört direktionen.

Till förvaltare för skollägenheten utnämner landskapsstyrelsen en av de fast anställda lärarna tillsvidare efter det direktionen inkommit med förslag.

Ordförande för, och sammankallare av lärarkollegiet är skolans föreståndare och vid förfall eller jäv för ^{honom} skolans andra lärare. Föreståndaren har rätt att vid behov kalla någon av lärarkollegiets medlemmar att föra protokollet.

Medlem av lärarkollegiet må icke utan lagligt skäl utebli från sammanträde. Vid meningsskiljaktighet inom lärarkollegiet blir lärarkollegiets beslut den åsikt, som de flesta medlemmarna röstat för. Vid lika röstetal avgör ordförandes röst.

9 §.

Lärarkollegiet åligger att vid behov sammanträda för:

1) överläggning om de förändringar i undervisningen, som efter förhållandena anses nödvändiga, och om andra anordningar, som kunna lända skolan till gagn;

2) att uppgöra förslag till undervisnings- och timfördelningsplan, ordningsstadgar, ordnande av lärarnas tjänstgöringsskyldighet m.m., vilka förslag, därest de icke skola avgöras av direktionen, böra av denna jämte eget yttrande översändas till landskapsstyrelsen;

-5-

- 3) bedömning av elevernas framsteg, flit och uppförande; samt
- 4) att avgiva yttrande i frågor, som hänskjutits till lärarkollegiet.

10 §.

Föreståndaren åligger:

- 1) att övervaka, att undervisningen behörigen upprätthålles samt att såväl lärare som elever fullgöra sina åligganden;
- 2) att verkställa honom av landskapsstyrelsen eller direktionen givna uppdrag;
- 3) att vid direktionens och lärarkollegiets sammanträden föredraga ärendena;
- 4) att med biträde av lärarna upprätthålla disciplinen i skolan; dock bör i allvarligare fall saken hänskjutas till direktionens avgörande;
- 5) att till landskapsstyrelsen anmäla om svårare disciplinsbrott samt om elevs skiljande från skolan;
- 6) att för direktionen framlägga förslag om anställande av timlärare;
- 7) att mottaga alla till skolan eller dess direktion ställda skrivelser och över dem föra diarium;
- 8) att sköta skolans brevväxling och arkivet;
- 9) att vårda skolans undervisningsmaterial, inventarier, förråd och samlingar;
- 10) att i enlighet med av landskapsstyrelsen givna föreskrifter handhava skolans penningmedel;
- 11) att föra matrikel över skolans elever samt noggranna anteckningar över dem tilldelade avgångsbetyg;
- 12) att handhava övervakningen av jordbrukspraktiken för skolans elever.

11 §.

På fast anställda lärare ankommer utom den egentliga läraruppgiften:

- 1) att deltaga i skolans administration, övervaka elevinternatet samt stöda och leda elevernas fritidsverksamhet;
- 2) att medverka vid ledningen och övervakningen av de driftsgrenar vid skollägenheten, vilka tillhöra hans undervisningsområde;
- 3) att leda specialkurser, samt i övrigt i mån av möjlighet deltaga i verksamhet, som främjar landskapets lantbruk.

För verksamhet utom skolan tillkommer lärare ersättning i enlighet med av landskapsstyrelsen fastställda grunder.

-6-

12 §.

Kompetensvillkor för ordinarie lärare vid lantmannaskolan äro:

1) vid agrikultur- forstvetenskapliga fakulteten avlagd slutexamen i vilken ingår högre vitsord i ifrågavarande lärares huvudundervisningsämne;

2) examen i pedagogik samt godkända lärarprov;

3) efter lavlagd slutexamen minst ett års verksamhet inom lantbruket eller detta närstående näringsgrenar.

13 §.

Ordinarie lärartjänst lediganslås av direktionen att sökas inom 30 dagar, varefter denna jämte eget utlåtande insänder ansökningshandlingarna till landskapsstyrelsen, som till tjänsten på två provår utser den mest förtjänta och meriterade av sökandena. Efter provtidens utgång, skall direktionen till landskapsstyrelsen inkomma med utlåtande, om han anses lämplig för tjänsten, varefter landskapsstyrelsen besluter om hans utnämning till tjänsten.

Timlärare förordnas av landskapsstyrelsen på förslag av direktionen.

Skolans föreståndare anställer och avskedar övriga anställda vid skolan och förvaltaren de vid skollägenheten anställda.

14 §.

Beträffande lärarnas vid lantmannaskolan rättigheter och skyldigheter gäller vad om innehavares av landskapets tjänst eller befattningsrättigheter och skyldigheter är särskilt stadgat.

15 §.

Lantmannaskolans lärare underlyder i disciplinärt avseende lantkapsstyrelsen.

16 §.

Lärare har rätt att på tid, som skolans direktion bestämmer, erhålla ledighet under två månader årligen, julferien däri inberäknad.

17 §.

Undervisningsskyldigheten i ordinarie lärartjänst är 26 veckotimmar. Vid beräkning av den årliga undervisningsskyldigheten multipliceras 26 med antalet arbetsveckor, likväl minst med talet 33.

Antalet arbetsveckor beräknas så, att varje arbetsvecka omfattar sex arbetsdagar, under vilket meddelas ordinarie undervisning under det för skolan fastställda läsåret. Återstår utöver det på ovannämnt sätt beräknade antalet fulla arbetsveckor ytterligare minst tre arbetsdagar räknas de som full vecka. På landskapsstyrelsen ankommer att fastställa antalet arbetsveckor vid skolan.

För fullgörande av sin undervisningsskyldighet må lärare tillgodoräkna sig det antal klass-, åskådning- och arbetsundervisningstimmar han givit under det för läroanstalten fastställda läsåret samt vid av landskapsstyrelsen godkända specialkurser. Utom klass utfört arbete må lärare för fullgörande av sin undervisningsskyldighet tillgodoräkna sig enligt följande:

1) Vid prov och övningar i olika undervisningsämnen anordnade enligt undervisningsprogrammet anses varje prov och övning medföra tio minuters arbete per elev; vid bestämmandet av elevantalet beaktas icke tillfällig frånvaro. Vid arbetsundervisning jämföras granskning av arbetsböcker med granskning av prov och övningar.

Fysisk fostran, sång och övriga därmed jämförliga ämnen anses icke medföra arbete utom klass.

Vid granskning av praktikanternas övningsböcker må lärare räkna sig tillgodo som fullgjord undervisningsskyldighet sex timmar om året för varje årspraktikant och fyra timmar om året för varje sommarpraktikant.

På landskapsstyrelsen ankommer att bestämma, huru många prov, övningar samt granskningar av arbetsböcker få beaktas per klass och läsår i de olika ämnena.

2) Lärare, som förordnats till föreståndare, må för fullgörande av sin undervisningsskyldighet tillgodoräkna sig härför två veckotimmar och därtill en veckotimme för varje särskild undervisningslinje.

3) För övervakning av elevinternatet jämte därtill anslutna uppgifter må övervakande lärare för fullgörande av sin undervisningsskyldighet tillgodoräkna sig en veckotimme om elevantalet är tio eller överskrider detta tal, två veckotimmar om elevantalet är tjugo samt en halv veckotimme för varje följande begynnande tiotal.

19 §.

Kan lärare icke tilldelas ett timantal, som motsvarar hans undervisningsskyldighet, på det till hans tjänst eller befattningsanslutna undervisningsområdet, varvid även det antal timmar medräknas, som erhållits genom arbete utom klass, är han skyldig att under det återstående antalet timmar meddela undervisning i andra av landskapsstyrelsen föreskrivna, för honom lämpliga ämnen.

Uppnår lärare icke på i 1 mom. avsett sätt det fulla timantalet, som motsvarar hans undervisningsskyldighet, är han skyldig att under det återstående antalet timmar på förordnande av landskapsstyrelsen meddela undervisning i för honom lämpade ämnen vid andra inom landska-

-8-

pet verksamma läroanstalter för lantbruk, huslig ekonomi och hemslöjd.
20 §.

För timmar utöver den fastställda årliga undervisningsskyldigheten erlägges åt vederbörande lärare i ersättning ett arvode, vars storlek per timme beräknas, så, att den årliga grundlönen eller årsarvodet för lärarens tjänst eller befattning utan dyrortstillägg divideras med det antal veckotimmar, som hör till undervisningsskyldigheten och det sålunda erhållna talet divideras med trettiotre. Vid utbetalning av övertimsarvodet avrundas detsamma till närmaste tal, som är delbart med fem.

4 kap.

Om undervisningen.

21 §.

Undervisningsprogrammet omfattar en sex månaders teoretisk kurs vid lantmannaskolan samt en praktikperiod omfattande minst 133 arbetsdagar. Tiden för den teoretiska kursens vidtagande och avslutning bestämmes av landskapsstyrelsen, vilken i särskilda fall kan medgiva undantag beträffande lärotidens längd.

22 §.

I lantmannaskolan meddelas undervisning i enlighet med av landskapsstyrelsen fastställt undervisningsprogram.

Skollägenheten bör effektivt utnyttjas för åskådliggörande av undervisningen och vid inlärande av praktiska arbeten, samtidigt som uppmärksamhet bör fästas vid det ekonomiska resultatet.

5 kap.

Om eleverna.

23 §.

Elev intages till lantmannaskolan av direktionen på förslag av föreståndaren.

För vinnande av inträde till lantmannaskolan fordras att sökande fyllt 17 år samt kan påvisa att han:

- 1) är välfrejdad;
- 2) är fri från smittosam sjukdom;
- 3) fullgjort sin läroplikt;
- 4) har målsmans tillstånd för det fall han är minderårig.

I undantagsfall kan direktionen enligt prövning antaga för sin ålder välutvecklad elev, som fyllt 16 år, samt sådan sökande, som icke fullgjort sin läroplikt men kan påvisa motsvarande kunskaper. Person, som icke är finsk medborgare, kan antagas som elev endast med land-

-9-

skapsstyrelsens tillstånd och på villkor som landskapsstyrelsen bestämmer.

24 §.

Elever som fullgjort lantmannaskolans teoretiska kurs erhåller betyg, som innehåller bedömning av uppförande, flit samt kunskaper och insikter i de teoretiska ämnena och praktiska arbetena,

Elev, som fullgjort till kursen hörande praktik antingen före den teoretiska kursen eller senast fyra år efter den teoretiska kursen erhåller betyg, som förutom i 1 mom. nämnd bedömning även innehåller betyg över lantbrukspraktiken.

Som likvärdigt med lantbrukspraktik anses utförande av godkända arbetsprov senast fyra år efter avlagd teoretisk kurs.

25 §.

Elev bör vid inträde i skolan erlägga elevavgift, vars storlek bestämmes av landskapsstyrelsen på förslag av direktionen.

Storleken av den ersättning som eleverna böra erlägga för bostad, värme och lyse, bestämmes av landskapsstyrelsen på förslag av direktionen.

26 §.

Elev är skyldig att iakttaga fastställda ordningssadgar samt av föreståndare och lärare meddelade anvisningar ävensom utföra de åligganden, som honom under tiden för lärokursen anförtros.

Elev, som är lättjefull, ohörsam eller vanartig eller som med vanvördnad bemöter föreståndare eller lärare och som icke låter sig rätta av^{de} varningar, som honom av föreståndaren meddelas, må av direktionen skiljas från skolan och vare förlustig erlagda avgifter.

27 §.

För främjande av godtagbara strävanden kan lantmannaskolans elever bilda elevföreningar och studieklubbar.

I 1 mom. nämnd organisation övervakas av lärarkollegiet genom en övervakare, som väljes av organisationen bland skolans lärare. Resultatet av valet bör meddelas lärarkollegiet, som även stadfäster organisationens stadgar.

28 §.

Person, som är berättigad att vinna inträde i lantmannaskolan får utan att förete läkarintyg avlägga examen för lantmannaskolans lärare i de ämnen som den teoretiska kursen omfattar och gives åt honom betyg på samma sätt som åt skolans egentliga elever.

Den som avlagt examen på i 1 mom. nämnt sätt äger rätt att erhålla

-10-

betyg över fullgjord kurs om han uppfyller de i 23 § 2 eller 3 mom. ställda krav.

Landskapsstyrelsen fastställer de avgifter som bör erläggas till skolan och lärarna för avläggande av dessa prov.

6 kap.

Särskilda föreskrifter.

29 §.

Understiger elevantalet vid lantmannaskolan tio under två på varandra följande år, äger landskapsstyrelsen avgöra om skolverksamheten bör inställas.

30 §.

Lantmannaskolans lärare erhåller ersättning och dagtraktamente för resa, som gjorts enligt av landskapsstyrelsen fastställd reseplan i enlighet med gällande stadganden.

Ledamöter i direktionen vilka icke äro lärare vid skolan, erhålla vid deltagande i direktionens sammanträden ersättning i enlighet med gällande stadganden om kommittéarvoden.

31 §.

Närmare stadganden angående verkställigheten och tillämpningen av denna landskapslag utfärdas vid behov genom landskapsförordning.

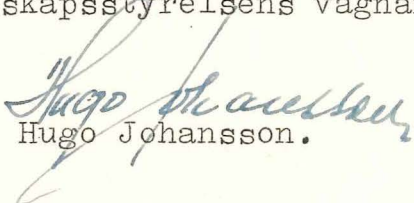
32 §.

Denna lag träder i kraft den 19 och genom densamma upphäves lagen om jordbruksundervisningen i landskapet Åland utfärdad den 13 juni 1927 (8/1927).

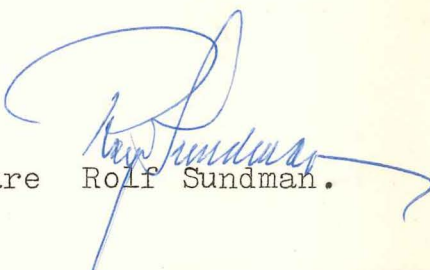
Mariehamn den 6 mars 1961.

På landskapsstyrelsens vägnar:

Lantråd

Hugo Johansson.

Lagberedningssekreterare

Rolf Sundman.